

	– situația în care voința consemnată în înscris nu este cea reală și totuși aceasta își va produce efectele; cu toate că voința reală s-ar putea stabili prin <i>declarațiile unor martori, legea nu permite</i> acest lucru [art. 309 alin. (5) C.proc.civ.].
--	--

3.3. Cerințele valabilității consimțământului

3.3.1. Enumerarea condițiilor

Condiții cumulative pentru valabilitatea consimțământului (art. 1204 C.civ.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. să fie <i>exprimat în cunoștință de cauză</i>, adică să provină de la o persoană cu discernământ; 2. să fie <i>serios</i>, adică să fie dat cu intenția de a produce efecte juridice; 3. să fie <i>liber</i>, adică să nu fie viciat.
---	--

3.3.2. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ

Noțiune	<p>– <i>discernământul</i> constă în aptitudinea psihică a unei persoane fizice de a înțelege semnificația faptelor sale, de a avea puterea să aprecieze efectele juridice care se produc în baza manifestării sale de voință;</p> <p>– <i>lipsa discernământului</i> constă în incompetența psihică a unei persoane de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile (art. 211 din Legea nr. 71/2011).</p>
Precizare	<p>– discernământul <i>nu trebuie confundat</i> cu capacitatea de exercițiu:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) <i>capacitatea de exercițiu</i> este o stare de drept, izvorând numai din lege; b) <i>discernământul</i> este o stare de fapt, care se apreciază de la persoană la persoană, în raport de aptitudinea și puterea psiho-intelectivă a acesteia.
Corelarea noțiunii de capacitate cu cea de discernământ	<p>– <i>persoanele fizice cu capacitate deplină de exercițiu</i> sunt <i>prezuate că au discernământ</i>, însă le poate lipsi temporar discernământul în cazurile așa-numite de incapacitate naturală (beție, hipnoză, somnambulism, mânie puternică);</p> <p>– <i>minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă</i> are <i>discernământul în curs de formare</i>;</p> <p>– <i>persoanele fizice fără capacitate de exercițiu</i> (minorii cu vârsta până în 14 ani și persoanele puse sub interdicție judecătorească) sunt prezuate absolut că <i>nu au discernământ</i> pentru încheierea actelor juridice civile; discernământul poate însă exista, izolat, chiar la o persoană incapabilă, situație în care va interveni totuși nulitatea relativă, chiar dacă, la data încheierii actului juridic, persoana pusă sub interdicție ar fi avut discernământ (art. 172 C.civ.);</p> <p>– pentru <i>persoanele juridice</i> nu se pun probleme în această privință, deoarece reprezentanții lor legali sunt întotdeauna <i>persoane fizice cu capacitate deplină de exercițiu</i>.</p>
Sanțiunea lipsei discernământului	<p>– este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie și numai vremelnic, într-o stare care o pune în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale [art. 1205 alin. (1) C.civ.]; prin urmare, actul încheiat de o persoană lipsită de discernământ este lovit de <i>nulitate relativă</i>;</p>

	– contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție poate fi <i>anulat</i> dacă, la momentul când actul a fost făcut, <i>cauzele</i> punerii sub interdicție <i>existau și erau îndeobște cunoscute</i> [art. 1205 alin. (2) C.civ.].
--	---

3.3.3. *Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice*

Cerința rezultată din definiția legală a contractului și a actului juridic unilateral	– condiția rezultă din însăși definiția contractului civil (act juridic bilateral sau multilateral), potrivit căreia contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane <i>cu intenția</i> de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic (art. 1166 C.civ.), precum și din definiția actului juridic unilateral, conform căreia acesta presupune manifestarea de voință a autorului său (art. 1324 C.civ.).
Cazuri în care lipsește intenția de a produce efecte juridice	– consimțământul dat în glumă (<i>iocandi causa</i>), din prietenie, din curtoazie sau pură complezență; – consimțământul a fost dat cu o rezervă mentală, <i>cunoscută</i> de destinatarul ei; – consimțământul a fost dat sub <i>condiție suspensivă pur potestativă</i> din partea celui care se obligă (art. 1403 C.civ.); – manifestarea de voință este prea vagă.
Sanctiunea lipsei intenției de a produce efecte juridice	– <i>nulitatea absolută</i> a actului juridic civil, afară de cazul în care legea ar dispune altfel.

3.3.4. *Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ*

Noțiune	– viciile de consimțământ sunt acele împrejurări care afectează caracterul conștient și liber al voinței de a încheia un act juridic; – specific viciilor de consimțământ este faptul că <i>există manifestarea de voință</i> (există, deci, consimțământ), însă aceasta este <i>alterată</i> fie în conținutul său intelectual, conștient (în cazul erorii și al dolului), fie în caracterul său liber (în cazul violenței și al leziunii).
----------------	---

3.4. Aspecte particulare

1. Art. 1205 alin. (2) C.civ. ar putea ridica unele dificultăți în aplicarea sa practică, având în vedere că *lipsa discernământului* este, conform art. 164 alin. (1) C.civ., *una dintre condițiile necesare punerii sub interdicție*. Într-o interpretare cu care nu putem fi de acord, s-ar putea spune că pentru anularea unui act juridic încheiat de o persoană care ulterior a fost pusă sub interdicție nu ar fi suficientă lipsa discernământului, ci ar mai trebui îndeplinite și celelalte condiții ale punerii sub interdicție, precum și condiția ca acestea să fie îndeobște cunoscute, evident, la data încheierii actului. Nu există însă nicio rațiune ca, în ipoteza lipsei discernământului la încheierea actului juridic, să se facă vreo distincție după cum partea lipsită de discernământ a fost ulterior pusă sub interdicție sau nu, iar, în plus, să existe mai multe condiții

pentru anularea actului încheiat anterior punerii sub interdicție decât pentru anularea unui act încheiat de o persoană care ulterior nu a fost pusă sub interdicție, cu atât mai mult cu cât punerea sub interdicție este o măsură de ocrotire. Nu mai vorbim de situația și mai absurdă în care condițiile anulării unui act juridic pentru lipsa discernământului să difere în raport de momentul introducerii cererii în anulare (înainte sau după punerea sub interdicție), eventual și de durata soluționării procesului. Tocmai de aceea, preferăm să dăm art. 1205 alin. (2) C.civ. o interpretare restrictivă, în sensul că legiuitorul, într-o formulare nefericită, a dorit să sublinieze că, în ipoteza respectivă, anularea nu poate interveni pentru lipsa capacității de exercițiu, ci pentru lipsa discernământului.

4. Viciile de consimțământ

– viciile de consimțământ sunt *eroarea, dolul, violența și leziunea* (art. 1206 C.civ.).

4.1. Eroarea

Sediul principal al materiei: art. 1207-1213 C.civ.

4.1.1. Noțiune

Noțiune	– viciul de consimțământ care constă în falsa reprezentare a unor împrejurări la încheierea unui act juridic.
Precizare	– eroarea <i>nu este provocată</i> de partea cocontractantă, ci se datorează chiar celui aflat în eroare (eroarea este <i>spontană</i>).

4.1.2. Clasificare

4.1.2.1. Eroarea esențială și eroarea neesențială

Criteriul de clasificare	– în funcție de <i>consecințele</i> care intervin, eroarea este esențială și neesențială (indiferentă).
Eroarea esențială	<p>Noțiune: falsa reprezentare a realității cade asupra unor împrejurări considerate importante de către părți la momentul încheierii actului [art. 1207 alin. (2) C.civ.].</p> <p>Cazuri:</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>eroarea poartă asupra naturii sau obiectului</i> actului juridic ce se încheie (<i>error in negotium</i>), în sensul că o parte crede că încheie un anumit act juridic, iar cealaltă parte crede că încheie un alt act juridic; <i>Spre exemplu</i>, o parte crede că încheie un contract de locațiune, iar cealaltă parte crede că încheie un contract de vânzare. <i>eroarea poartă asupra identității fizice a obiectului prestației</i> (<i>error in corpore</i>), în sensul că una dintre părți crede că tratează cu privire la un anumit bun, iar cealaltă parte are în vedere un alt bun; <i>Spre exemplu</i>, o parte vrea să vândă un imobil din provincie, iar cealaltă parte acceptă, crezând că este vorba de un imobil situat în București.

	<p>3. eroarea poartă asupra calităților substanțiale ale obiectului prestației ori asupra altei împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia actul juridic nu s-ar fi încheiat (<i>error in substantiam</i>); <i>Spre exemplu</i>, o persoană cumpără un lucru confecționat din bronz, crezându-l confecționat din aur.</p> <p>4. eroarea poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat (<i>error in personam</i>); eroarea asupra identității sau însușirilor esențiale ale persoanei cocontractante sau beneficiare a actului juridic vizează, de regulă, actele juridice încheiate în considerarea unei anumite persoane, deci actele juridice <i>intuitu personae</i>.</p> <p><i>Precizări:</i></p> <p><i>i) eroarea lezionară</i> (ce intervine atunci când falsa reprezentare cade asupra valorii economice a contraprestației) nu este supusă regulilor de la eroare (<i>error in substantiam</i>), ci <i>regulilor de la leziune</i> ca viciu de consimțământ; prin urmare, rezultă că majorul nu va putea obține anularea actului juridic astfel încheiat decât în condițiile art. 1221 alin. (1) și art. 1222 alin. (2) C.civ.;</p> <p><i>ii) dispozițiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător și în cazul erorii de comunicare sau transmitere</i>, deci atunci când eroarea poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță (art. 1211 C.civ.).</p> <p>Sanctiune: eroarea esențială atrage <i>nullitatea relativă a contractului</i> [art. 1207 alin. (1) C.civ.].</p>
<p>Eroarea neesențială (indiferentă)</p>	<p>Noțiune: falsa reprezentare a realității cade asupra unor împrejurări mai puțin importante la încheierea actului juridic, în sensul că partea ar fi încheiat actul juridic și dacă ar fi avut o corectă reprezentare a acelor împrejurări, astfel încât nu este afectată însăși valabilitatea acestuia.</p> <p><i>De exemplu</i>, eroarea asupra stării civile a cumpărătorului, eroarea asupra calităților nesubstanțiale ale obiectului etc., desigur, dacă părțile nu au considerat împrejurările respective esențiale pentru încheierea actului juridic.</p> <p>Cazuri:</p> <p>1. eroarea care privește <i>simplele motive ale contractului</i>, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare [art. 1207 alin. (4) C.civ.];</p> <p>2. <i>simpla eroare de calcul</i> va atrage doar <i>rectificarea</i>, la cererea oricăreia dintre părți, cu excepția cazului în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului (art. 1210 C.civ.).</p> <p>Sanctiune: eroarea neesențială poate atrage cel mult o <i>diminuare (sau majorare) valorică a prestației</i>, însă poate rămâne chiar și fără consecințe juridice.</p>

4.1.2.2. Eroarea de fapt și eroarea de drept

<p>Criteriul de clasificare</p>	<p>– în funcție de <i>natura realității fals reprezentate</i>, eroarea se distinge între eroare de fapt și eroare de drept.</p>
--	---

Eroarea de fapt	Noțiune: eroarea care constă în falsa reprezentare a unei stări sau situații faptice la încheierea actului juridic civil.
Eroarea de drept	<p>Noțiune: eroarea care constă în falsa reprezentare a realității la încheierea actului juridic cu privire la existența sau conținutul unei norme juridice.</p> <p>– eroarea de drept este <i>esențială</i> atunci când privește o normă juridică determinată, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului [art. 1207 alin. (3) C.civ.] și care <i>nu este nici previzibilă și nici accesibilă</i> [art. 1208 alin. (2) C.civ.].</p> <p><i>Precizare:</i> referirea la <i>dispoziții legale previzibile</i> sugerează că ar putea fi vorba de o eroare de drept și în cazul în care, după încheierea actului juridic, se adoptă o normă juridică ce ar urma să se aplice, prin derogare de la art. 6 alin. (2) C.civ., și efectelor viitoare ale actelor juridice în curs de executare. Totuși, apreciem că într-o astfel de situație ar fi incident art. 1271 C.civ., care reglementează impreviziunea, iar numai în mod excepțional, în funcție de împrejurările particulare ale speței și numai dacă nu sunt aplicabile prevederile art. 1271 C.civ., s-ar putea invoca eroarea de drept, în sensul existenței unor dispoziții legale imprevizibile.</p> <p><i>De exemplu,</i> dacă înainte de acceptarea unei oferte de a contracta apare o dispoziție legală imperativă care s-ar aplica și contractului ce urmează a se încheia (să presupunem că T.V.A. ar fi de 5% la data ofertei de cumpărare a unui bun, însă se majorează la 30% până la data acceptării ofertei respective), dispoziție care, dacă ar fi existat anterior, l-ar fi determinat pe ofertant să nu mai dorească încheierea contractului respectiv, atunci ofertantul poate să invoce eroarea în privința ofertei de a contracta.</p>

4.1.2.3. Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă

Criteriul de clasificare	– după cum <i>este sau nu imputabilă părții aflate în eroare</i> , eroarea poate fi scuzabilă și nescuzabilă (art. 1208 C.civ.).
Eroarea scuzabilă	Noțiune: eroarea care nu poate fi reproșată părții care a avut o falsă reprezentare a realității la încheierea actului juridic, deci care nu este urmarea lipsei de informare sau neglijenței părții respective.
Eroarea nescuzabilă	<p>Noțiune: eroarea imputabilă părții, în sensul că poartă asupra unui fapt care, după împrejurări, putea fi cunoscut cu diligențe rezonabile [art. 1208 alin. (1) C.civ.].</p> <p>– <i>nu sunt scuzabile:</i> eroarea asupra solvabilității cocontractantului; aprecierea eronată asupra rentabilității unei operațiuni juridice; eroarea asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta (art. 1209 C.civ.).</p> <p><i>Precizare:</i> când partea aflată în eroare a fost neglijentă, nu se mai justifică aplicarea unei sancțiuni ce ar urma să producă efecte și asupra unei alte persoane; menținerea actului juridic într-un asemenea caz poate fi privită și ca o preîntâmpinare a prejudiciului care s-ar fi pricinuit cocontractantului dacă s-ar anula contractul.</p>
Criterii de apreciere a caracterului scuzabil	<p>– caracterul scuzabil se apreciază în practică, de regulă, după un criteriu <i>subiectiv (in concreto)</i>, de la caz la caz, în raport de experiența de viață, de pregătirea și de alte date care îl privesc pe cel aflat în eroare;</p> <p>– se poate recurge și la un criteriu <i>abstract (obiectiv)</i>, anume comportamentul unei persoane cu o diligență medie într-o situație similară; <i>de exemplu</i>, dacă un vânzător</p>

	cere un preț foarte mic pentru o mobilă pe care cumpărătorul o consideră de epocă, acesta din urmă nu va putea invoca ulterior eroarea asupra substanței lucrului, întrucât prețul foarte mic nu îndreptățește un om normal să creadă că mobila respectivă ar fi un exemplar de epocă.
--	--

4.1.3. Structura erorii

Structură singulară	– în structura erorii intră un singur element, de <i>natură subiectivă</i> , și anume <i>falsa reprezentare a realității</i> .
Proba erorii	– dovada erorii nu poate fi făcută direct, ci numai indirect, prin probarea unor elemente din care să rezulte starea subiectivă a celui care pretinde că a avut o falsă reprezentare a realității atunci când a încheiat actul juridic; – fiind vorba de un fapt juridic <i>stricto sensu</i> , eroarea poate fi probată prin <i>orice mijloc de probă</i> , inclusiv prin declarații de martori și prezumții, iar <i>sarcina probei</i> aparține persoanei care invocă eroarea în care s-a aflat la încheierea actului juridic.

4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ

Cerințele erorii esențiale	<ol style="list-style-type: none"> 1. să fie <i>esențială</i>; 2. să fie <i>scuzabilă</i>; 3. să privească un <i>element determinant</i> pentru încheierea actului juridic, în sensul că dacă ar fi cunoscut realitatea, partea nu ar mai fi încheiat actul juridic respectiv; 4. în cazul actelor juridice bilaterale sau plurilaterale cu titlu oneros, este necesar ca <i>partea cocontractantă să fi știut ori să fi trebuit să știe</i> că elementul fals reprezentat este determinant pentru încheierea actului juridic [art. 1207 alin. (1) C.civ.].
-----------------------------------	---

4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile

Nulitatea relativă	<p>– dacă eroarea este esențială și scuzabilă, actul juridic va fi lovit de <i>nulitate relativă</i> [art. 1207 alin. (1) C.civ.];</p> <p>– în <i>cazul actelor juridice bilaterale sau plurilaterale</i>, nu este necesar ca fiecare parte să se găsească în eroare, pentru a fi în prezența viciului de consimțământ, ci <i>este suficient să cadă în eroare numai una dintre părți</i>; dacă totuși ambele părți (sau mai multe părți, în cazul contractelor plurilaterale) au fost în eroare, fiecare se poate prevala de eroarea în care s-a aflat.</p> <p><i>Precizări:</i></p> <p><i>i)</i> partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigențelor bunei-credințe (art. 1212 C.civ.);</p> <p><i>ii)</i> eroarea nescuzabilă și eroarea asumată nu pot conduce la anulabilitatea actului juridic [art. 1208 alin. (1) și art. 1209 C.civ.];</p> <p><i>iii)</i> spre deosebire de reglementarea anterioară, în Codul civil actual, eroarea de comunicare sau de transmitere poate atrage anularea actului juridic (art. 1211 C.civ.).</p>
---------------------------	--

Adaptarea contractului	<p>– anularea poate fi evitată dacă are loc <i>adaptarea contractului</i> (art. 1213 C.civ.);</p> <p>– poate fi dispusă în următoarele <i>condiții</i>: partea care nu s-a aflat în eroare să declare că dorește să execute ori să execute contractul așa cum l-a înțeles partea îndreptățită la anulare; în acest caz, în termen de 3 luni <i>de la data când a fost informată (printr-o notificare)</i> asupra felului în care partea îndreptățită la anulare a înțeles contractul și înainte ca aceasta să fi obținut anularea <i>ori de la data comunicării cererii de chemare în judecată</i>, partea care nu a fost în eroare să declare că este de acord cu executarea sau să execute <i>fără întârziere</i> contractul, așa cum a fost înțeles de cealaltă parte [art. 1213 alin. (1) și (2) C.civ.];</p> <p>– <i>efectele</i> adaptării contractului presupun:</p> <p>a) stingerea dreptului de a obține anularea contractului;</p> <p>b) lipsirea de efecte a notificării [art. 1213 alin. (3) C.civ.].</p>
-------------------------------	---

4.2. Dolul

Sediul principal al materiei: art. 1214-1215 C.civ.

4.2.1. Noțiune

Noțiune	– viciul de consimțământ care constă în inducerea în eroare a unei persoane, prin mijloace viclene, pentru a o determina să încheie un anumit act juridic (art. 1214 C.civ.).
Precizări	<p>– dolul este o <i>eroare provocată</i>, iar nu spontană, precum eroarea propriu-zisă;</p> <p>– <i>sfera de aplicare</i> a dolului este mai mare decât cea în cazul erorii, întrucât, potrivit art. 1214 alin. (2) C.civ., partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă <i>eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială</i>.</p> <p><i>De exemplu</i>, atunci când ceea ce l-a determinat pe <i>Primus</i> să cumpere un anumit lucru de la <i>Secundus</i> a fost credința eronată că a pierdut un lucru identic, contractul de vânzare nu poate fi anulat pentru eroare spontană, însă, dacă această eroare a fost provocată de <i>Secundus</i>, care a sustras ori a ascuns lucrul identic pe care îl avea <i>Primus</i>, pentru a-l face să creadă că l-a pierdut, atunci contractul de vânzare este lovit de nulitate relativă pentru dol.</p>

4.2.2. Structura dolului

Elementul obiectiv (material)	<p>Noțiune: utilizarea de mijloace viclene (manopere frauduloase, șiretenii) pentru a induce în eroare.</p> <p>– poate consta atât într-o <i>acțiune</i> (faptă comisivă), cât și într-o <i>inacțiune</i> (faptă omisivă);</p> <p><i>Spre exemplu</i>, în materia liberalităților, fapta comisivă se concretizează în <i>sugestie</i> sau <i>captație</i>, adică în specularea afecțiunii sau pasiunii unei persoane pentru a o determina să facă o donație sau un legat.</p> <p>– dacă elementul obiectiv constă într-o faptă omisivă, se vorbește despre <i>dol prin reticență</i>, care se concretizează în ascunderea sau necomunicarea celeilalte părți, în mod</p>
--------------------------------------	---

	fraudulos, a unei împrejurări (esențiale sau neesențiale), pe care aceasta ar fi trebuit să o cunoască.
Elementul subiectiv (intențional)	<p>Noțiune: intenția de a induce în eroare o persoană, pentru a o determina să încheie un anumit act juridic.</p> <p>Precizări:</p> <p><i>i)</i> nu există dol dacă împrejurarea pretins ascunsă era cunoscută de cealaltă parte;</p> <p><i>ii)</i> provocarea unei erori fără rea-credință <i>nu</i> constituie dol; în această situație, partea indusă în eroare din neglijența celeilalte părți va putea solicita <i>despăgubiri</i>, iar dacă sunt îndeplinite condițiile <i>erorii esențiale</i>, va putea cere <i>anularea</i> actului pentru acest motiv;</p> <p><i>iii)</i> lipsa discernământului este <i>incompatibilă</i> cu dolul sub forma captației.</p>

4.2.3. Cerința dolului

Cerința dolului	– <i>manoperele viclene să provină de la cealaltă parte, de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți sau de la un terț</i> , însă, în acest din urmă caz, numai atunci când cocontractantul a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască existența dolului la încheierea contractului [art. 1214 alin. (1) și (3) C.civ. și art. 1215 alin. (1) C.civ.].
Precizări	<p>– deși, din această cerință, ar rezulta că dolul este aplicabil doar actelor juridice bilaterale, deoarece numai în cazul acestora se poate vorbi de „cealaltă parte”, se reține că dolul (sub forma captației sau sugestiei) poate fi întâlnit și în cazul <i>actelor juridice unilaterale</i>; în acest caz, nu mai este necesară îndeplinirea cerinței în discuție; de altfel, potrivit art. 1038 alin. (2) C.civ., dolul poate atrage anularea <i>testamentului</i> chiar dacă <i>manoperele dolosive nu au fost săvârșite de beneficiarul dispozițiilor testamentare și nici nu au fost cunoscute de către acesta</i>;</p> <p>– în cazul în care nu ar fi îndeplinită această cerință a dolului, actul juridic bilateral este totuși anulabil dacă sunt întrunite cerințele erorii esențiale; dacă nu sunt îndeplinite cerințele erorii esențiale, victima dolului comis de un terț are la îndemână numai o acțiune în despăgubire împotriva terțului, autor al dolului [art. 1215 alin. (2) C.civ.], nu însă și împotriva celeilalte părți contractante, care este străină de dolul în cauză;</p> <p>– în actuala reglementare, nu mai este necesar ca dolul să fie determinant pentru încheierea actului juridic.</p>

4.2.4. Sancțiunea dolului

Nulitatea relativă	<p>– sancțiunea ce intervine în cazul dolului este <i>nulitatea relativă</i> a actului juridic afectat de acest viciu;</p> <p>– nu este necesar ca dolul să fie comun, adică să existe pentru fiecare parte a actului juridic bilateral (sau plurilateral); dacă există reciprocitate de dol, fiecare parte are dreptul să ceară anularea actului pentru dolul a cărui victimă este;</p> <p>– chiar și în situația în care manoperele frauduloase întrebunțate de una dintre părți nu au determinat însăși încheierea actului juridic, ci numai acceptarea de către cea-</p>
---------------------------	--

	laltă parte a unor clauze mai puțin favorabile, se va putea invoca nulitatea relativă a actului juridic.
Dreptul de opțiune al părții al cărei consimțământ a fost viciat	<p>1. Acțiunea în declararea nulității relative a actului juridic; 2. Acțiunea în răspundere civilă delictuală.</p> <p>– în afară de anulare, cel al cărui consimțământ a fost viciat prin dol are dreptul și la <i>daune-interese</i> sau, dacă preferă menținerea contractului, poate solicita numai <i>reducerea prestației sale cu valoarea daunelor-interese</i> la care ar fi îndreptățit (art. 1257 C.civ.);</p> <p>– victima dolului are la îndemână două acțiuni, una în anulare și alta în răspundere civilă delictuală, pe care le <i>poate și cumula</i>; dacă însă dolul a provenit <i>de la un terț</i>, iar cealaltă parte nu a cunoscut ori, după caz, nu ar fi trebuit să cunoască dolul, cel indus în eroare <i>nu poate cere anularea contractului</i>, ci <i>numai daune-interese</i> de la autorul faptei ilicite [art. 1215 alin. (2) C.civ.];</p> <p>– victima dolului <i>poate opta pentru menținerea contractului</i>, cu echilibrarea corespunzătoare a prestațiilor, ținându-se cont de prejudiciul pe care l-a suferit ca urmare a dolului (art. 1257 teza finală C.civ.);</p> <p>– chiar dacă alege să <i>confirme actul anulabil</i> (adică să renunțe la a invoca nulitatea relativă), victima dolului poate în continuare să pretindă <i>daune-interese</i> pentru inducerea sa în eroare [art. 1265 alin. (3) C.civ.].</p>
Adaptarea contractului	– întrucât dolul este o eroare provocată, s-ar putea admite aplicarea, prin analogie, a dispozițiilor art. 1213 C.civ. referitoare la <i>adaptarea contractului</i> , în măsura în care împrejurările concrete ale speței permit aceasta.

4.2.5. Proba dolului

Cel ce invocă dolul trebuie să îl dovedească	<p>– dolul <i>nu se prezumă</i> [art. 1214 alin. (4) C.civ.]; persoana care solicită anularea actului juridic pe motiv că a avut consimțământul viciat prin dol trebuie să facă dovada acestuia;</p> <p><i>De exemplu</i>, într-o speță, s-a solicitat anularea, pentru dol, a unui contract de vânzare având ca obiect un teren, pe motiv că vânzătorul nu l-a înștiințat pe cumpărător de existența unor magistrale de transport a gazului metan pe terenul respectiv, însă, din probele administrate, nu a rezultat că vânzătorul avea cunoștință de existența acestora, iar dolul presupune un element subiectiv, anume intenția de a induce în eroare.</p> <p>– fiind un fapt juridic <i>stricto sensu</i>, cel care pretinde că a fost indus în eroare poate face proba dolului prin <i>orice mijloc de probă</i>, inclusiv prin declarații de martori și prezumții;</p> <p>– spre deosebire de proba erorii, dovada dolului este mai ușor de făcut datorită elementului său material.</p>
---	--